

PREDGOVOR

Kad god pomislim na televiziju, prisetim se one epizode *Simpsonovih* u kojoj Mardž odluči da se zaposli kako bi familija mogla da plati popravku temelja porodične kuće; Homer to prihvati oberučke uz komentar kako će konačno moći da ostvari svoj dugogodišnji san, da ode u penziju, živi u prirodi i beleži svoje misli. Tada vidimo i kako taj san izgleda u njegovoj glavi: Homer leži pod drvetom i piskara u svesci: „Kako mi samo nedostaje televizija... Kako mi samo nedostaje televizija...“

Jesmo li kao vrsta postali zaista toliko zavisni od tog tehnološkog, sociološkog, komunikacionog i zabavilačkog fenomena? Naravno da jesmo. A svaka zavisnost veoma je opasna.

Pripadam generaciji koja je rasla uz televiziju i zajedno sa *televizijom*. Današnje generacije je uzimaju zdravo za gotovo, baš kao i računare, Internet, interaktivne igre, kiberprostor i ostale tehnološke novotarije. Sa nama starijima ipak je bilo malo drugačije.

Sećam se našeg prvog televizora – crnobelog aparata iz proizvodnog programa „Gorenja“, koji je u moju porodicu stigao negde u drugoj polovini šezdesetih godina prošlog veka. Crtani filmovi pre odlaska za spavanje bili su mi zanimljiviji i uzbudljiviji od odlazaka sa roditeljima u bioskop, koji mi je pre dolaska te čarobne kutije staklenog ekrana bio, pored „crtanih romana“, jedina zabava. Kako sam rastao, tako je i tehnika napredovala, pa su se početkom sedamdesetih pojavili televizori u boji. Rado sam odlazio u komšiluk kod drugara čiji je otac bio novinar, jer je ta porodica bila imućnija od moje i mogla se pohvaliti kolor-televizorom. Obojica smo bez daha gutali epizode serije „Opstanak“ u živim, jakim bojama afričkih savana i džungli, a filmove koje sam gledao na tom televizoru marljivo sam beležio u nekakvu sveščicu, opisivao ukratko njihov sadržaj i ocenjivao ih zvezdicama, ravnopravno sa filmovima koje sam gledao u bioskopu.

Danas u kući imam četiri televizora – jedan u dnevnoj, jedan u bračnoj spavaćoj sobi i po jedan u dečjim sobama. Svojevremeno sam razmišljao da ugradim aparate nešto manjih ekrana i u kuhinju i kupatilo – da nešto ne propustim. Ponekad – naročito kada su na programu na različitim kanalima istovremeno emisije koje me podjednako zanimaju, zamišljam sebe kao onog Bouvijeveg vanzemaljca koji je pao na Zemlju i provodi vreme ispred ogromnog zida sa bezbroj ekrana na kojima se bez prestanka vrte različiti programi.

Logično je pitanje: šta sledi? Danas su televizori tanki, kače se na zid kao slike i izgledaju kao proizvod neobuzdane mašte u poređenju sa svojim glomaznim praroditeljima. Hoće li sledeća generacija biti hologramska televizija? Ili ćemo program primati direktno u glavu, preko odgovarajućih minijaturnih prijemnika? I još važnije od toga, u kom pravcu će evoluirati *sadržina* programa koje ćemo na takvim televizijama gledati?

Pisci čije su priče zastupljene u ovoj antologiji pozabavili su se ovim pitanjima, svako na svoj osobeni način. Ne mogu da tvrdim kako su njihove pripovesti dale konačne odgovore na to postoji li stvarnost zapravo, ako nije prikazana na televiziji, ili koliko televizija diktira stvarne događaje, te konačno, da li bismo kao rasa preživeli i opstali da nam nekim čudom najednom budu uskraćene sapunice, realiti programi, neprekidne vesti, filmovi i kontakt emisije. Ali svaka od ovih priča bavi se pojedinim aspektima fenomena televizije na način koji će čitaoca naterati na razmišljanje i

pronalaženje sopstvenih odgovora na navedena pitanja, ili još bolje, na postavljanje nekih potpuno novih.

Domaći majstori proze – od afirmisanih i objavljivanih, do onih mladih lavova čije vreme tek dolazi – na superioran način su se latili ove zahvalne teme. Raznovrsnost njihovih glasova omogućava čitaocu da sagleda fenomen televizije iz najrazličitijih uglova, i pri tom uživa u izvrsnoj prozi – a na kraju krajeva, za postojanje ovakve knjige nije ni potreban bolji razlog.

Ostaje još samo da ove priče budu i pročitane – makar u retkim trenucima predaha između Dnevnika, *Simpsonovih*, sportskih prenosa i Grand parade. Pogasite nakratko sve televizore u kući, prestanite da vršljate po Ju-tjubu i posvetite malo svog dragocenog vremena ovim stranicama. Možda ćete zaključiti, kao i ja, da je gorepomenuti Homerov san ipak samo preuveličani i karikirani strah od potpadanja pod uticaj svih tih glava koje nam neprekidno govore nešto sa ekrana. Ili možda nije?

Odgovor ćete jamačno pronaći na stranicama koje su pred vama.

G. Skrobonja
Beograd, 2008.